

โส อรุณคคณนกาเลเยว ปุโรหิตํ ปกโกสาเปตวา “อาจริย มชฺฌิมยามสมนฺนตเร มหฺนตา ฌาวสทฺทหา สุตฺตา, ‘รชชสฺส วา มหฺเลีย วา มยฺหํ วา กสฺส อนฺตรายโย ภวิสฺสตีติ น ชานามิ, เตเน เม ตวํ ปกโกสโถติ อาห ๑

(อ. พระราชา) นั้น (ทรงยังราชบุรุษ) ให้เรียกมาแล้ว ซึ่งปุโรหิต ในกาลเป็นที่ขึ้นไปแห่งอรุณนั้นเทียว ตรัสแล้ว ว่า “ข้าแต่อาจารย์ อ. เสียงเป็นที่ตั้งแห่งความกลัว ท. เสียงใหญ่ (อันเรา) ฟังแล้ว ในลำดับแห่งมัชฌิมยาม, (อ. เรา) ย่อมไม่รู้ว่ ‘อ. อันตราย จักมี แก่ใคร คือ แก่ความเป็นแห่งพระราชา หรือ หรือว่า คือ แก่พระมเหสี หรือว่า คือ แก่เรา’ ดังนี้ (เพราะเหตุ) นั้น อ. ท่าน เป็นผู้อันเราเรียกมาแล้ว (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ๑

“มหาราช กิณฺเต สทฺทหา สุตฺตาติ ๑

(อ. ปุโรหิต ทูลถามแล้ว) ว่า “ข้าแต่มหาราชเจ้า อ. เสียง ท. อันพระองค์ ทรงสดับแล้ว อย่างไร” ดังนี้ ๑

“อาจริย ทฺธิติ สฺถิติ นฺธิติ สฺถิติ อิมํ สทฺทเท อสฺสสฺสํ, อิมํ นินฺนตฺตํ อฺปฺชาเรหิตํ ๑

(อ. พระราชา ตรัสแล้ว) ว่า “ข้าแต่อาจารย์ (อ. เรา) ได้ฟังแล้ว ซึ่งเสียง ท. เหล่านี้ ว่า ‘ท’ ดังนี้ ว่า ‘ส’ ดังนี้ ว่า ‘น’ ดังนี้ ว่า ‘โส’ ดังนี้, (อ. ท่าน) จงใคร่ครวญ ซึ่งความสำเร็จ (แห่งเสียง ท.) เหล่านี้” ดังนี้ ๑

พฺรหฺมณฺณสฺส มหฺนทฺทการํ ปวิญฺจสฺส วิย น กิณฺจํ ปณฺณายติ ๑

(อ. เหตุ) อะไร ๆ ย่อมไม่ปรากฏ แก่พราหมณ์ ผู้ราวจะเข้าไปแล้ว สู่อ้อมมิตใหญ่ ๑

“น ชานามิตํ วุตฺเต, ปน ลภสฺสกาโร เม ปรีหายิสฺสตีติ ภายิตฺวา ‘ภาริยํ มหาราชฺชาติ อาห ๑

(อ. ปุโรหิต) กล่าวแล้ว ว่า “ก็ (ครั้นเมื่อคำ) ว่า ‘(อ. ข้าพระองค์) ย่อมไม่รู้’ ดังนี้ (อันเรา) กราบทูลแล้ว, อ. ลภและสักการะของเรา จักเสื่อมรอบ” ดังนี้ กราบทูลแล้ว ว่า “ข้าแต่มหาราชเจ้า (อ. เหตุนี้) หนัก” ดังนี้ ๑

“กํ อาจริยาติ ๑

(อ. พระราชา ตรัสถามแล้ว) ว่า “ข้าแต่อาจารย์ (อ. เหตุ) อะไร” ดังนี้ ๑

“ชีวิตนฺตรายโย เต ปณฺณายตีติ ๑

(อ. ปุโรหิต กราบทูลแล้ว) ว่า “อ. อันตรายแห่งชีวิต ย่อมปรากฏ แก่พระองค์” ดังนี้ ๑

โส ทิคุณํ ภีโต “อาจริย อตฺถิ กิณฺจํ ปฏฺฐิตาทกณฺณติ อาห ๑

(อ. พระราชา) นั้น ทรงกลัวแล้ว คุณด้วยส่วนสอง ตรัสแล้ว ว่า “ข้าแต่อาจารย์ อ. เหตุเป็นเครื่องป้องกัน อะไร ๆ มีอยู่ (หรือ)” ดังนี้ ๑

“อตฺถิ มหาราช, มา ภายิ, อหํ ตโย เวเท ชานามิตํ ๑

(อ. ปุโรหิต กราบทูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่มหาราชเจ้า (อ. เหตุเป็นเครื่องป้องกัน) มีอยู่, (อ. พระองค์) อย่าทรงกลัวแล้ว, อ. ข้าพระองค์ ย่อมรู้ ซึ่งเวท ท. สาม” ดังนี้ ๑

“กั ปน ลพฺฐั วฏฺฐตฺติ ๑

(อ. พระราชา ตรัสถามแล้ว) ว่า “กั อ. อัน (อันเรา) ได้ ซึ่งอะไร ย่อมควร” ดังนี้ ๑

“สพฺพสฺสํ ยณฺณํ ยชิตฺวา ชีวิตํ ฌมฺมสฺสสิ เทวาทิ ๑

(อ. ปุโรหิต กราบทูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพ (อ. พระองค์) ทรงบูชาแล้ว ซึ่งยัญ อันมีร้อยแห่งสัตว์ทั้งปวง เป็นประมาณ จักทรงได้ ซึ่งพระชนมชีพ” ดังนี้ ๑

“กั ลพฺฐั วฏฺฐตฺติ ๑

(อ. พระราชา ตรัสถามแล้ว) ว่า “อ. อัน (อันเรา) ได้ ซึ่งอะไร ย่อมควร” ดังนี้ ๑

“หตฺถิสฺสํ อสฺสสฺสํ อสฺสสฺสํ ฌนฺดฺสฺสํ อชฺสสฺสํ อรพฺภสฺสํ กุกฺกุฏสฺสํ สฺฐกรสฺสํ ทารกสฺสํ ทาริกาสตฺนฺติ เอวํ เอกํ ปาณชาติํ สฺสํ สฺสํ กตฺวา คณฺหาเปนฺโต ‘สเจ มิคชาติเมว คณฺหาเปสฺสามิ, ‘อตฺตโน ชาพนียเมว คณฺหาเปตฺติติ วกฺขนตฺติติ; ตสฺมา หตฺถิ อสฺสมนุสฺเสปิ คณฺหาเปสิ ๑

(อ. ปุโรหิต นั้น) เมื่อ (ยังบุคคล) ให้จับ ซึ่งปณชาติ ชนิดหนึ่งๆ กระทำ ให้เป็นร้อยหนึ่ง ให้เป็นร้อยหนึ่ง อย่างนี้ คือ ซึ่งร้อยแห่งช้าง ซึ่งร้อยแห่งม้า ซึ่งร้อยแห่งโคผู้ ซึ่งร้อยแห่งแม่โคนม ซึ่งร้อยแห่งแพะ ซึ่งร้อยแห่งแกะ ซึ่งร้อยแห่งไก่ ซึ่งร้อยแห่งสุกร ซึ่งร้อยแห่งเด็กชาย ซึ่งร้อยแห่งเด็กหญิง (คิดแล้ว) ว่า “ถ้าว่า (อ. เรา) (ยังบุคคล) จักให้จับ ซึ่งมีคชาตินั้นเดียวไซ้, (อ. ชน ท.) จักกล่าว ว่า ‘(อ. ปุโรหิต) (ยังบุคคล) ย่อมให้จับ ซึ่งสัตว์อันบุคคลพึงเคี้ยวกิน เพื่อตนนั้นเดียว’ ดังนี้” ดังนี้ เพราะเหตุนั้น (อ. ปุโรหิต นั้น) (ยังบุคคล) ให้จับแล้ว แม้ซึ่งช้างและม้าและมนุษย์ ท. ๑

ราชา “มม ชีวิตเมว มยฺหํ ลาโภติ จินฺตตฺวา ‘สพฺพปาณํ สีนํ คณฺหาติ อาห ๑

อ. พระราชา ทรงดำริแล้ว ว่า “อ. ชีวิต ของเรานั้นเดียว เป็นลามก ของเรา (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ตรัสแล้ว ว่า “(อ. ท่าน) จงจับ ซึ่งสัตว์ตัวมีลมปราณทั้งปวง ท. พลัน” ดังนี้ ๑

อาณตฺตมนุสฺสา อธิกตฺเร คณฺหีสฺสุ ๑

อ. มนุษย์ผู้(อันพระราชา) ทรงสั่งบังคับแล้ว ท. จับแล้ว (ซึ่งสัตว์ตัวมีลมปราณ ท.) ตัวยิ่งกว่า ๑

วตตปิ เจต โกสลลยตเต “เตน โข ปน สมเยน รณโณ (P105) ปเสนทโกสลลส มหายณโณ ปจจุปฏิจโต โหติ, ปญจ จ อุตถสทานิ ปญจ จ วจจตรสทานิ ปญจ จ วจจตริสทานิ ปญจ จ อชสทานิ ปญจ จ อรพทสทานิ อฏฐปนีทานิ โหนติ ยณณตถาย; เยปิส เต โหนติ ‘ทาสาติ วา ‘ทาสีติ วา ‘เปสสาติ วา ‘กมมกราติ วา, เตปิ ทณทตชชิตา ภยตชชิตา อสสุมุขา รุทมานา ปริกมมานิ กโรนตตี ๑

จริงอยู่ (อ. คำ) แม่นั้น ว่า “ก็ โดยสมัย นั้นแล อ. ยัญใหญ่ เป็นสภาพปรากฏแล้ว แก่พระราชฯ พระนามว่าปเสนทโกสลล ย่อมเป็น, อ. ร้อยแห่งโคผู้ ท. ห้า ด้วย อ. ร้อยแห่งลูกโคผู้ ท. ห้า ด้วย อ. ร้อยแห่งลูกโคตัวเมีย ท. ห้า ด้วย อ. ร้อย แห่งแพะ ท. ห้า ด้วย อ. ร้อยแห่งแกะ ท. ห้า ด้วย เป็นสัตว์ (อันชน ท.) นำเข้าไปแล้วสู่หลัก เพื่อประโยชน์แก่ยัญ ย่อมเป็น, (อ. สัตว์ ท.) เหล่านั้น แม่เหล่าใด คือ อ. ทาส ท. หรือ หรือว่า คือ อ. ทาสี ท. คือ อ. คนรับใช้ ท. หรือ หรือว่า คือ อ. กรรมกร ท. ย่อมมี (เพื่อยัญ) นั้น, (อ. สัตว์ ท.) แม่เหล่านั้น ผู้อันอาชญาคุกคามแล้ว ผู้อันภัยคุกคามแล้ว ผู้มีหน้าอันชุ่มแล้วด้วยน้ำตา ร้องไห้อยู่ ย่อมกระทำ ซึ่งการปริกรรม ท.” ดังนี้ (อันพระธรรมสังคหาคารย) กล่าวแล้ว ในโกสลลยต ๑

มหาชโน อตตโน อตตโน ภาตโน อตถาย ปรีทมาโน มหาสททหมกาลี ๑

อ. มหาชน คร่ำครวญอยู่ เพื่อประโยชน์ แก่ญาติ ท. ของตน ของตน ได้กระทำแล้ว ซึ่งเสียงใหญ่ ๑

มหาปจวิอุทริยนสทโท วีย อโหสิ ๑

(อ. เสียง นั้น) เป็นราวกะว่าเสียงแห่งอันทรุดแห่งแผ่นดินใหญ่ ได้เป็นแล้ว ๑

อถ มลลิกา เทวี ตํ สุตวา รณโณ สนตีกํ คนตวา “กึ นุ โข เต มหาราช อินทริยานิ อปากติกาणि, กิลนตรูปา วีย ปณณายถาติ ปุจจิ ๑

ครั้งนั้น อ. พระเทวี พระนามว่ามลลิกา ทรงสดับแล้ว (ซึ่งเสียง) นั้น เสด็จไปแล้ว สู่สำนัก ของพระราชฯ ทูลถามแล้ว ว่า “ข้าแต่มหาราชเจ้า อ. อินทริย ท. ของพระองค์ เป็นอวัยวะไม่ตั้งอยู่ตามปกติ (ย่อมเป็น) เพราะเหตุไร หนอแล, (อ. พระองค์) เป็นราวกะว่ามีพระรูปอันบอบช้ำแล้ว (เป็น) ย่อมทรงปรากฏ” ดังนี้ ๑

“กึ ตูยหํ มลลิกเก, ตวํ มม กณณมุเล อาสีวีสํ คจจนตํ น ชานาสีติ ๑

(อ. พระราชฯ ตรัสแล้ว) ว่า “ดูก่อนมลลิกา (อ. ประโยชน์) อะไร ของเธอ, อ. เธอ ย่อมไม่รู้ ซึ่งอสรพิษ ตัวเล็ยไปอยู่ในที่ใกล้แห่งหู ของเรา (หรือ)” ดังนี้ ๑

“กึ ปเนตํ เทวาติ ๑

(อ. พระนางมลลิกา ทูลถามแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพ ก็ (อ. เหตุ) นั้น อะไร” ดังนี้ ๑

“รตติภาเค เม เอวรूप นาม สหุโท สุโต, โสโท บรูโรหิต ปุจจิตวา ‘ชีวิตนตฺราโย เต ปณณายติ, สพพสโต ยณณํ ยชิตวา ชีวิตํ ลภิสสตีติ สุตวา ‘มม ชีวิตเมว มยฺหํ ลาภิตี อิม ปาณ คณหาเปสินฺติ ๑

(อ. พระราชา ตรัสแล้ว) ว่า “อ. เสียง ชื่อ อันมีอย่างนี้เป็นรูป อันเรา ฟังแล้ว ในกาลอันเป็นส่วนแห่งราตรี, อ. เรา นั้น ถามแล้ว ซึ่งบุโรหิต ฟังแล้ว ว่า ‘อ. อันตรายแห่งชีวิต ย่อมปรากฏ แก่พระองค์, (อ. พระองค์) ทรงบูชาแล้ว ซึ่งยัญ อันมีร้อยแห่งสัตว์ทั้งปวงเป็นประมาณ จักทรงได้ ซึ่งพระชนมชีพ’ ดังนี้ (คิดแล้ว) ว่า ‘อ. ชีวิต ของเรานั้นเทียว เป็นลาก ของเรา (ย่อมเป็น)’ ดังนี้ (ยังบุคคล) ให้จับแล้ว ซึ่งสัตว์ตัวมีลมปราณ ท. เหล่านี้” ดังนี้ ๑

มลลิกา เทวี “อนฺธพาลสิ มหาราช; ภิญจาปิ มหาภุชสี อเนกสูปยณณชนวิกตึ โภชนโทณปากํ ภูณชลิ, ทวีสุ ญญเจสุ รชฺชํ กาเรลิ, ปณณ ปน เต มนฺหาติ อาห ๑

อ. พระเทวี พระนามว่ามลลิกา กราบทูลแล้ว ว่า “ข้าแต่มหาราชเจ้า (อ. พระองค์) เป็นคนโง่เพียงดังคนบอด ย่อมเป็น, (อ. พระองค์) เป็นผู้มีความมาก ย่อมเป็น, (อ. พระองค์) ย่อมเสวย ซึ่งโภชนะอันบุคคลพึงหุงด้วยทณนแห่งข้าวสาร อันมีชนิดแห่งแกงและกับมีใช้หนึ่ง, (อ. พระองค์) (ทรงยังบุคคล) ให้กระทำแล้ว ซึ่งความเป็นแห่งพระราชา ในแว่นแคว้น ท. สอง แม้ก็จริง ถึงอย่างนั้น อ. ปัญญา ของพระองค์ เป็นธรรมชาติน้อย (ย่อมเป็น)” ดังนี้ ๑

“กสฺมา เอวํ วเทสตีติ ๑

(อ. พระราชา ตรัสถามแล้ว) ว่า “(อ. เธอ) ย่อมกล่าว อย่างนี้ เพราะเหตุไร” ดังนี้ ๑

“กํ ทยา อณณสฺส มรณณ อณณสฺส ชีวิตลาภํ ภิญฺจปฺพุโป, อนฺธพาลสฺส พฺราหมณสฺส กถํ คเหตุวา กสฺมา มหาชนสฺส อุปริ ทุกฺขํ ชิปสิ? ฐรวาเร สเทวกสฺส โลกสฺส อคฺคบุคฺคโล (P106) อติตาทีสุ อปฺปฏิทตฺวาโน สตถา วสตี, ตํ ปุจจิตวา ตสฺโสวาทํ กรโหตีติ ๑

(อ. พระนางมลลิกา กราบทูลแล้ว) ว่า “อ. การได้ซึ่งชีวิต (ของบุคคล) อื่น ด้วยความตาย (แห่งบุคคล) อื่น เป็นอาการอัน พระองค์ทรงเห็นแล้วในก่อน (ณ ที่) ไหน (ย่อมเป็น), (อ. พระองค์) ทรงถือเอาแล้ว ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าว ของพราหมณ์ ผู้เป็นอันธพาล ย่อมทรงชัดไป ซึ่งทุกข์ ในเบื้องบน แห่งมหาชน เพราะเหตุไร, อ. พระศาสดา ผู้ทรงเป็นบุคคลผู้เลิศ แห่งโลก อันเป็นไปกับด้วยเทวโลก ผู้มีพระญาณ (อันปัจเจกอะไร ๆ) ไม่กระทบแล้ว (ในกาล ท.) มีกาลอันเป็นไปล่วงแล้ว เป็นต้น ย่อมประทับอยู่ ในพระวิหารอันไกล, (อ. พระองค์) ทูลถามแล้ว (ซึ่งพระศาสดา) พระองค์นั้น ของทรงกระทำ ซึ่งพระโอวาท (ของพระศาสดา) พระองค์นั้น” ดังนี้ ๑

อถโข ราชา สลฺลทฺเทหิ ยาเนหิ มลลิกาย สหฺมึ วิหารํ คนฺตวา มรณายตฺตชฺชิตํ ภิญฺจิ วตฺตํ อสฺสโกนฺโต สตถารํ วนฺทิตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสีติ ๑

ครั้งนั้นแล อ. พระราชา เสด็จไปแล้ว สู่พระวิหาร กับ ด้วยพระนางมลลิกา ด้วยยาน ท. อันเบาพร้อม ผู้อันภัยแต่ความ ตายคุกคามแล้ว ไม่ทรงอาจอยู่ เพื่่อันตรัส (ซึ่งพระดำรัส) อะไร ๆ ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระศาสดา ประทับนั่งแล้ว ณ ที่สุดส่วนข้างหนึ่ง ๑

อถ น สตุถา “หนท กุโธ นุ ตวั มหาราช อาคจณลสิ ทิวา ทิวสสาติ ปจมตรํ อาลปิ ๑

ครั้งนั้น พระศาสดา ทรงทักทายแล้ว (ซึ่งพระราชา) นั้น ก่อนกว่า ว่า “ดูก่อนมหาราชาพิตร เขมฺมเถิด อ. พระองค์ ย่อมเสด็จ มา (แต่ที่) ไหนหนอ ต่อวัน ในวัน” ดังนี้ ๑

โสปิ ตถุเหียเว นิสสิทิ ๑

(อ. พระราชา) แม่นั้น เป็นผู้ทรงนั่งนั้นเหียว (เป็น) ประทับนั่งแล้ว ๑

ตโต มลลิกา ภควาโต อาโรเจสิ “ภนเต รณณา กิร มชฺฌิมยามสมนนฺตเร สทฺโท สฺสูโต, อถ น ปุโรหิตสฺส อาโรเจสิ, ปุโรหิตो “ชีวิตนฺตฺราโย เต ภวิสฺสติ, ตสฺส ปฏฺฐิตนฺตฺราโย สทฺทสฺส เต ปาณ คเหตุวา เตสํ คลโลหิตน ยณฺเณ ยิณฺเณ, ชีวิตํ ลภิสฺสสิติ อาห; ราชา ปาณ พหุ คณฺหาเปสิ; เตนายํ มยา อิทานิโตติ ๑

ในลำดับนั้น อ. พระนางมลลิกา กราบพูลแล้ว แก่พระผู้มีพระภาคเจ้า ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ได้ยินว่า อ. เสี่ยง อันพระราชา ทรงสดับแล้ว ในลำดับแห่งมชฺฌิมยาม, (ครั้งเมื่อความเป็น) อย่างนั้น (มีอยู่), (อ. พระราชา) ตรัสบอกแล้ว (ซึ่งเสี่ยง) นั้น แก่ปุโรหิต, อ. ปุโรหิต กราบพูลแล้ว ว่า ‘อ. อันตรายแห่งชีวิต จักมี แก่พระองค์, ครั้งเมื่อยัญญ (อันพระองค์) ทรงจับแล้ว ซึ่งสัตว์ตัวมีลมปราณ ท. ตัวมีร้อยแห่งสัตว์ทั้งปวงเป็นประมาณ ทรงบูชาแล้ว ด้วยเลือดในลำคอ (ของสัตว์ ตัวมีลมปราณ ท.) เหล่านั้น เพื่อประโยชน์แก่การป้องกัน (ซึ่งอันตรายแห่งชีวิต) นั้น (อ. พระองค์) จักทรงได้ ซึ่งพระชนมชีพ’ ดังนี้, อ. พระราชา (ทรงยังราชบุรุษ) ให้จับแล้ว ซึ่งสัตว์ตัวมีลมปราณ ท. มาก (เพราะเหตุ) นั้น (อ. พระราชา) นี้ อันหม่อมฉัน นำมาแล้ว (ในที่) นี้” ดังนี้ ๑

“เอวํ กิร มหาราชชาติ ๑

(อ. พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า “ดูก่อนมหาราชาพิตร ได้ยินว่า อ. อย่างนั้น (หรือ)” ดังนี้ ๑

“เอวํ ภนเตติ ๑

(อ. พระราชา กราบพูลแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ. อย่างนั้น” ดังนี้ ๑

“กินฺเต สทฺโท สฺสูโตติ ๑

(อ. พระศาสดา ตรัสถามแล้ว) ว่า “อ. เสี่ยง อันพระองค์ ทรงสดับแล้ว อย่างไร” ดังนี้ ๑

โส อตฺตนา สุตฺตนิยาเมน อาจิกฺขิ ๑

(อ. พระราชา) นั้น พูลบอกแล้ว โดยทำนอง (แห่งเสี่ยง) อันพระองค์ทรงสดับแล้ว ๑

ตถาคตสฺส ตํ สุตฺตวว เอโกภาโส อโหสิ ๑

อ. แสงสว่างเป็นอันเดียวกัน ได้มีแล้ว แก่พระตถาคต เพราะทรงสดับ (ซึ่งเนื้อความ) นั้นเหียว ๑

อถ นํ สตถา อาห “มา ภายิ มหาราช, ตว อนฺตรายโย นตฺถิ, ปาปกมฺมิโน สตฺถา อตฺตโน ทุกฺขํ อาวิกโรนฺตา เอวมาหํสูติ ๑

ครั้งนั้น อ. พระศาสดา ตรัสแล้ว (กะพระราชา) นั้น ว่า “ดูก่อนมหาบพิตร (อ. พระองค์) อย่าทรงกลัวแล้ว, อ. อันตรายย่อมไม่มี แก่พระองค์, อ. สัตว์ ท. ผู้มีกรรมอันลามก เมื่อกระทำให้แจ้ง ซึ่งทุกข์ ของตน กล่าวแล้ว อย่างนี้” ดังนี้ ๑

“กํ ปน เตหิ ภาณเต กตฺนฺติ ๑

(อ. พระราชา พุทธภาษิตแล้ว) ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็ (อ. กรรม) อะไร (อันสัตว์ ท.) เหล่านั้น กระทำแล้ว” ดังนี้ ๑

ภควา เตสํ กมฺมํ อาจิกฺขิตฺวํ “เตนหิ มหาราช สฺสณฺหาหิติ วตฺวา อตฺตํ อาหริ:

อ. พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสแล้ว ว่า “ดูก่อนมหาบพิตร ถ้าอย่างนั้น (อ. พระองค์) จงทรงสดับ” ดังนี้ เพื่ออันตรัสบอก ซึ่งกรรม (ของสัตว์ ท.) เหล่านั้น ทรงนำมาแล้ว ซึ่งเรื่องอันเป็นไปล่วงแล้ว ว่า